

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla dr. Tóth Róbert ügyvéd által képviselt **I.rendű felperes neve (címe)** I. rendű, dr. Tóth Róbert ügyvéd által képviselt **II.rendű felperes neve (címe)** II. rendű, dr. Tóth Róbert ügyvéd által képviselt **III.rendű felperes neve (címe)** III. rendű, dr. Tóth Róbert ügyvéd által képviselt **IV.rendű felperes neve (címe)** IV. rendű felperesnek - Áj Ügyvédi Iroda (ügyintéző dr. Áj Tibor ügyvéd) által képviselt **alperes neve (címe)** alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Csongrád Megyei Bíróság 2009. január 14. napján kelt 13.P.20.292/2008/21. számú ítélete ellen az alperes által 22. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit **helybenhagyja.**

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I., III. és IV. rendű felpereseknek fejenként 10.000 (Tízezer) Ft, míg a II. rendű felperesnek 60.000 (Hatvanezer) Ft másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy az alperes a lerótt 318.000 (Háromszáztizennyolcezer) Ft fellebbezési eljárási illetékből 273.000 (Kettőszázhetvenháromezer) Ft visszatérítésére jogosult.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A **cég-1** alvállalkozóként működött közre az M5-ös autópálya **város-1-város 2** közötti szakaszának építésében. A kivitelezéshez szükséges töltésanyag biztosítására 2004. május 17. napján szerződést kötött az alperessel. A megállapodás szerint az alperesnek kellett kitermelni és szállítani a

cég-1 felé a **város-3** IV. és **város-3** V. homokvéd nevű bányatelkekről - a megkapott hatósági engedélyek előírásainak betartásával - a szükséges töltésanyagot, melynek mennyiségét 700.000 köbméterben határozták meg, a **cég-1** igénye szerinti ütemezéssel. A II. rendű felperes tulajdonát képezi a **város-3**, Tanya ... szám alatti, ... helyrajzi számú ingatlan. A tanyásingatlan és a ... helyrajzi szám alatti bányaművelés alá vont terület egymással határos. A tanyásingatlan határán az épülettől mintegy 20-25 méterre került kijelölésre a bánya területe. A bányászati tevékenység megkezdését megelőzően a II. rendű felperes tulajdonában álló ingatlanról állapotfelmérés nem készült. A II. rendű felperes, valamint élettársa az I. rendű felperes, továbbá a gyermekeik, a III. és IV. rendű felperesek által már 18 éve használt tanyásingatlan vályogból készült, az az építéskori 50-60 évvel ezelőtti építési előírásoknak megfelelt. A tanya épületszerkezete a természetes avulásra repedésekkel reagált, azonban az épület egy szint elérését követően egyensúlyba került, melyet az alperes által végzett bányászati tevékenység megbontott.

A II. rendű felperes tanyásingatlana homokos területen áll. A szemcsés talaj (homok) a szemcsék közötti kapcsolat hiányában elnyeli a rezgéseket. Ugyanakkor azonban a bányagödörben csapadékvíz gyűlt fel, amely a szemcsés homoktalajban is elterjedt és kitöltötte a homokszemcsék közötti hézagokat. Ezáltal a korábban szemcsés, hézagos talaj tömörre vált, tömörödött, és hasonlóan a kötött talajhoz a szemcsék közötti víz alkalmassá vált a rezgés hullámainak a vezetésére. Az alperesi homok kitermelést végző gépjárművek a tanya szomszédságában, az épülettől mintegy 20-30, de akár 100 méterre is elhaladhattak. Az eredetileg laza, homokos talajú földfelület, ahol a gépjárművek közlekedtek ilyen forgalom alatt szinte a kőkeménységet érte el, amin a nagytömegű rázkódás bevibrálhatta a környezetet, így az épület alatti homoktalajt is. Mindez együttesen vezetett oda, hogy az épület szerkezetéből, az építési sajátosságaiból és az életkorából nem vitásan feltételezhetően meglévő repedések az alperes tevékenységének eredményeként tovább szélesedtek, új repedések alakultak ki és mindez oda vezetett, hogy az épület gazdaságosan nem javíthatóvá, lakás céljára alkalmatlanná vált. A tanyásingatlan forgalmi értéke a káreseményt megelőzően - az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint 4.000.000-5.500.000 Ft - helyesen 4.000.000-4.500.000 Ft volt, míg a károsodás utáni maradványértéke - az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint 360.000 Ft-ban - helyesen 350.000 Ft-ban állapítható meg.

Az alperes által végzett homok kitermelés eredményeként a bányaterület gyakorlatilag körülölelte a felperesek által lakott tanyásingatlant. A kitermelés mélységét illetően az engedélyt az alperes megszegte, és a műszaki-üzemi tervben rögzített maximális napi munkaidőnél is hosszabb műszakban dolgoztak, éjszaka is végeztek munkát. Ilyenkor a felperesek és a környező tanyák lakói sem tudtak éjszaka pihenni, a munkavégzéssel járó, a homok kitermeléshez használt gépek zaja miatt. Az engedélyek szerint 100 db/nap szállítási egység volt engedélyezve, ez azonban a kitermelt mennyiséghez nem elegendő, hiszen gyakran, óránként 20 kocsi is megfordult a helyszínen. Előfordult, hogy az alperes gépjárművei a homok elszállításakor villanykarókat döntöttek ki, vagy a vezetéket elszakították, így a környező tanyákban az áramszolgáltatás szünetelt. Az alperes az út portalanítási

kötelezettségének is csak többszöri felszólításra tett eleget, így előfordult, hogy a lakóházakat szellőztetni, ajtót, ablakot kinyitni, az udvaron ruhát szárítani nem lehetett.

Az I., III. és IV. rendű felperes neurológiai betegsége több éve ismert. Egészségi állapotuk rendezése és szinten tartása érdekében költöztek tanyára, az ottani csendes, nyugodt környezettől remélve állapotuk stabilitását. Az I. rendű felperes 1994 óta szorongásos zavar változó intenzitású tünetei miatt állt gondozás alatt. Állapota változó volt, hosszabb tünetmentes időszakokat követően általában pszichoszociális stresszhatásokkal összefüggésben alakult ki nála állapotrosszabbodás, mely gyógyszerei adagjának átmeneti felemelésével, magnézium-szulfát kúrákkal volt enyhíthető. Az I. rendű felperes pszichés állapotára a tanyásingatlan mellett végzett munkákkal járó zaj, az éjszakai munkavégzés miatt kialakult alváshiány, az ehhez kapcsolódó problémák, a ház állagában bekövetkezett romlás miatti aggodalom kedvezőtlen hatással voltak. Ugyanakkor állapotát befolyásolták az ebben az időszakban gondozásában lévő rákbeteg édesanyjával kapcsolatban kialakult testi-lelki megterhelések, valamint a vállalkozásuk üzemeltetésével kapcsolatosan kialakult anyagi problémák is. Mindezek együttesen állapotromlást idéztek elő, amely miatt 2005. augusztus 31-én jelentkezett kezelőorvosánál. Állapota a gyógyszeradagjának átmeneti felemelésével 2006. január elejére helyreállt.

A II. rendű felperes esetében az alperes tevékenysége néhány hónapig tartó alvászavart okozott, egyéb tartós probléma nem volt megállapítható.

A III. rendű felperes érzelmileg, hangulatilag érzékenyebb, hangulati ingadozásokra fokozottan hajlamos, labilis személyiség. Az alperes tevékenysége az ő esetében kiválthatott alvászavart és emiatt fáradtságot, illetőleg az épület romló állapota és a folyamatosan ott lakó szülők miatti szorongás állapotának rosszabbodását okozhatták, de ebben közrehatott a már korábban ismert labilis személyisége is.

A IV. rendű felperes pszichés problémái 1994. szeptemberétől ismertek. Neurotikus tünetképződésre, szorongásra hajlamos. Az alperes munkavégzésével járó zaj, kellemetlenségek, az épület állapotában bekövetkező romlások előidézhettek nála pszichés állapotváltozást, amely alvászavarban, idegességben, szorongásban, kényszeres tünetekben, hangulatromlásban nyilvánult meg.

A felperesek módosított kereseti kérelmükben vagyoni és nem vagyoni káraik megtérítésére kérték kötelezni az alperest. A II. rendű felperes az ingatlanban bekövetkezett károsodás miatt 4.250.000 Ft és járulékai vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az I., II. III. és IV. rendű felperesek személyenként 400.000 Ft-ot és kamatait kérték nem vagyoni kártérítés címén, továbbá a III. és IV. rendű felperesek 2005. augusztus 1. napjától kezdődően havi 35.000 Ft bérleti díjuk és annak középarányos kamata megfizetésére is kérték kötelezni az alperest. Ezen túlmenően 50.000 Ft-ot a perrel érintett ingatlanból való

elköltözés költségeként átalánymegbírtatás címén igényeltek. Előadták, hogy a korábban lakás céljára szolgáló tanyásingatlan életveszélyessé vált, abból a III. és IV. rendű felperesek kénytelenek voltak kiköltözni. Az alperes megszegte a bányakitermeléssel kapcsolatos előírásokat, ezzel mind az épület állékonyságát veszélyeztette, mind pedig

nem vagyoni hátrányt okozott a felpereseknek azzal, hogy állandó zaj és porhatásnak voltak kitéve, illetve az épület fokozatos állagromlása, elértéktelenedése és lakóhelyük életveszélyessé válása szorongást okozott, melynek eredményeként meglévő neurológiai problémájukban állapot rosszabbodás következett be.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy tevékenységével kapcsolatban a felpereseket kár nem érte, az esetlegesen bizonyítható vagyoni és nem vagyoni hátrány nem az alperesi tevékenységgel hozható okozati összefüggésbe. Az alperes munkavégzése során valamennyi jogszabályi és hatósági előírást betartott. Vitatta a kárösszegezését is.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest a II. rendű felperes javára 3.900.000 Ft vagyoni kártérítés és járulékaival, továbbá az I. és II. rendű felpereseknek személyenként 400.000 Ft, a III. és IV. rendű felpereseknek személyenként 300.000 Ft nem vagyoni kártérítés és járulékaival megfizetésére, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az 1993. évi XLVIII. törvény rendelkezéseire tekintettel az alperes felelősségét a Ptk. 345. § /1/ bekezdése alapján vizsgálta. Annak meghatározására, hogy a II. rendű felperes ingatlanában bekövetkezett károsodás oka mi volt, szakértői bizonyítást folytatott le. Az alperes által csatolt szakvélemények és a bíróság által beszerzett igazságügyi szakértői vélemények ellentmondásosságára tekintettel testületi felülvéleményt szerzett be, melyet ítélezése alapjául elfogadott. Azt tanúvallomásokkal lehetett egyértelműen tisztázni, hogy a bányászati tevékenység megkezdését megelőzően a tanya lakhatás céljára alkalmas volt, ugyanakkor a bányászati tevékenység befejezését követően lakhatatlanná vált. A perben felmerült és az elsőfokú bíróság által mérlegelt bizonyítékok - elsősorban az ítékezés alapjául elfogadott szakértői vélemények és felülvélemény megállapításai - alapján volt megállapítható, hogy a tanya lakhatatlanságát előidéző állapot kialakulása az alperes bányászati tevékenységével áll okozati összefüggésben. Az alperes nem tudta bizonyítani, hogy a tanyaingatlan állagromlása az ő tevékenységi körén kívül eső, elháríthatatlan okból következett volna be, ezért a fokozott felelősség alól az alperes nem mentesülhetett. Az ingatlanban bekövetkezett vagyoni kár összegezésének meghatározása körében a perben kirendelt igazságügyi ingatlanforgalmi szakértő véleményét fogadta el, így az ingatlan forgalmi értékét középátlagos értéket figyelembe véve 4.250.000 Ft-ban határozta meg. Miután azonban a károk bekövetkezése után is megmarad egyrészt a nem vitásan lakás céljára már nem alkalmas épület, valamint az azzal azonos jogi helyzetet képviselő földtulajdon, ezek együttes maradványértékét levonásba helyezve a II. rendű felperest ért vagyoni kár összegét 3.900.000 Ft-ban fogadta el. Alaptalannak ítélte a III. és IV. rendű felperes albérleti díj, valamint kiköltözéssel kapcsolatos költség megtérítése iránti igényét. Álláspontja az volt, hogy e költségek nem hozhatók okozati összefüggésbe az alperes tevékenységével. Rámutatott, hogy az ingatlanban a szükséges kármegelőzési munkálatok - aládúcolás - elvégzésre

Pf.III.20.260/2009/5. szám

kerültek, ezért miután közvetlen összedőlés az ingatlant nem fenyegette, így az abból való kiköltözés nem volt szükségszerű, másrészt az I. és II. rendű felperesek a III. és IV. rendű felperesek kiköltözését követően is változatlanul az ingatlanban laktak. A szakértők közvetlen életveszélyt nem állapítottak meg, csupán az épület gazdaságtalan javítását

mondták ki. Értékelte továbbá azt is, hogy időközben a tanyásingatlan árverezésére került sor, így ebből kifolyólag az ingatlanból a felpereseknek mindenképpen ki kellett volna költözniük, e költség alperesre hárítására tehát nem jogosultak. A felperesek által érvényesített nem vagyoni kártérítés vonatkozásában kifejtette, hogy a felperesek egészségét veszélyeztető alperesi tevékenység megvalósult azzal, hogy mintegy 3 hónapos időszakig a zajhoz nem szokott, az egészségük miatt tanyai környezetet választó felpereseket egy jelentős, mondhatni ipari tevékenységű környezetbe telepítette, ezzel a már korábban meglévő állapotuk átmeneti rosszabbodását előidézte. Tekintettel azonban arra, hogy a felpereseknek már korábban is ismert pszichés megbetegedései is voltak, illetve tartós pszichés állapotrosszabbodás nem alakult ki, így az alperesi magatartásnak csak részoki szerep tulajdonítható. Rámutatott arra, hogy a felperesek habár csupán az egészséghez fűződő személyiségi jogaik sérelme miatt érvényesítettek nem vagyoni kártérítési igényt, ugyanakkor a bíróság a felperes keresetének jogcíméhez nincs kötve, így nem vagyoni kártérítési igényüket más, az Alkotmányból levezethető személyhez fűződő joguk megsértésére is kiterjesztve vizsgálta. A felperesek egészséghez fűződő személyiségi jogai kisebb mértékben sérültek, ugyanakkor különösen a pihenéshez, a magánlakáshoz és a családhoz való jogot az alperes durván megsértette, ezért mindezt figyelembe véve az alperes nem vagyoni kártérítés megfizetésére köteles. Valamennyi felperes tekintetében értékelte, hogy a felperesek lakókörnyezetében az alperes bányászati tevékenységet folytatott, melyhez jelentős zaj társult. Az alperes munkavégzéseinek időpontja durván sértette a pihenéshez való jogot. A munkavégzés során olyan mennyiségű por termelődött, amely akadályozta a felperesek otthonának megfelelő használatát. Ezen túlmenően a munkavégzés során az alperes tevékenységére visszavezethetően két alkalommal áramszünet következett be. Az I. és II. rendű felperes esetében az előterjesztett 400.000 Ft-ot kielégítő kompenzációnak találta, miután ők huzamosabb ideig laktak az érintett ingatlanban, és az I. rendű felperes egészségi állapotát mindenképpen negatívan befolyásolta az alperes. A III. és IV. rendű felperes hamarabb kiköltözött az ingatlanból, így nyilvánvalóan személyiségi jogaik nem sérültek a kialakult helyzet folytán olyan mértékben, mint az I. és II. rendű felpereseké, ezért részükre személyenként 300.000 Ft-ot látott megállapíthatónak a hátrányok kompenzációjaként.

Az ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen az elsőfokú bíróság megalapozatlan ítéletének hatályon kívül helyezését, és ugyanezen bíróság új eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára történő utasítását kérte, míg másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatását, és a felperesi kereset elutasítását kérte. Állította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást részben tévesen állapította meg, részben pedig téves az abból levont jogi következtetése. Nyomatékosan kérte figyelembe venni, hogy a felperesek hozzájárultak a bányászati

tevékenység végzéséhez, ezért a nem vagyoni kártérítés körében keresetösségi joguk nincsen. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelése során szociális álláspontra helyezkedett, melyet csak a felperesek elnehezült élethelyzetének méltányossággal történő értékelése váltott ki. Valójában a szakértői vélemények is azt támasztják alá, hogy nincs oksági összefüggés a tanyaépület károsodása és az alperesi tevékenység között. A felperesi ingatlan erősen elhanyagolt volt, így a perben kirendelt szakértők, valamint az alperes által felkért magánszakértő véleményéből is csak az a helyes következtetés vonható le, hogy a károsodás oka nem az alperes tevékenységében keresendő.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem megfelelően értékelte a szakértői véleményeket, további szakértői bizonyítást nem folytatott le, holott a jogvita végleges lezárásához, megalapozott megállapítások tételéhez erre szükség lett volna. Az elsőfokú bíróság indokolatlanul nem alkalmazta a közrehatások figyelembevételével a kármegosztást sem. Iratellenesen állapította meg, hogy a tanya mellett szállító út lenne, továbbá, hogy az alperes három műszakban dolgozott, és azt is, hogy a kitermelt mennyiség 700.000 köbméter volt. A bíróság nem vette figyelembe a tanyásingatlan maradványértékét sem. Változatlanul állította, hogy az alperes mindenben a szabályoknak és engedélyeknek megfelelően járt el. A felperesi nem vagyoni kártérítési igény vonatkozásában külön kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmet kiterjesztően értelmezte, ezzel a keresethez kötöttség elvét sértette meg.

Az I-IV. rendű felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének helyes indokai alapján történő helybenhagyását kérték. Előadták, hogy az elsőfokú bíróság részletesen kifejtette, tényszerűen és logikusan indokolta az ítélezése alapjául elfogadott tényállást. A minden tekintetben kimerítő ítéleti indokolás okszerű magyarázatát adja többek között annak is, hogy a rendelkezésre álló szakértői vélemények közül melyeket fogad el, és melyeket vet el döntése meghozatalakor. Az az alperesi fejtegetés téves, hogy a felperesek a bányászati tevékenységhez hozzájárultak. A felperesek semmiféle hozzájárulást nem adtak, de amennyiben lett is volna ilyen hozzájárulás, ettől nem enyészhet el a felperesi kárigény. Az elsőfokú bíróság nem szociális szempontok, hanem jogi érvek alapján döntött a jogvitában a felperesi kárigények megítélésakor. A nem vagyoni kártérítési igény vonatkozásában előadták, hogy töretlen a bírói gyakorlat atekintetben, hogy a kereseten való túlterjeszkedés az összegyszerűség vonatkozásában értelmezhető, ez az elv jogcímhez kötöttséget nem jelent. A bíróság a felek kérelmeit tartalma szerint bírálja el, és nincs kötve a felek által megjelölt jogcímhez. Egyebekben pedig a felperesek valamennyi olyan tény, körülményt az eljárás során előadtak, amelyen az elsőfokú ítélet nem vagyoni kártérítési igényt elbíráló része alapul, a személyiségi jogi jogsérelemhez vezető okokat pedig a meghallgatott tanúk és rendelkezésre álló okiratok igazolják, a következményeket, az oksági kapcsolatot pedig orvosszakértői vélemény is megerősíti. Értelmezhetetlen azon alperesi érvelés, miszerint a perben szereplő útvonalon került a homok elszállításra, a valóságban ugyanis út egyáltalán nem volt, az pedig szakértői vélemény egyértelműen alátámasztotta, hogy az ingatlantól 20 méterre történt a homok kitermelése, így nyilvánvaló, hogy azt nem 600 méterre lévő útvonalon szállították el. Az alperes által felvetett újabb szakértői bizonyítás szükségtelen és csupán a per elhúzódását eredményező lenne.

- 7 -

Pf.III.20.260/2009/5. szám

A fellebbezés alaptalan.

A tényállás megállapítása a bírói jogalkalmazói munka egyik lényeges eleme, melynek során a bíróság számba veszi a jogvita elbírálása szempontjából releváns tényeket, és meghatározza annak indokait is, hogy milyen alapon, milyen tényeket, miért fogadott el. A tényállás megállapítása gyakran mérlegelési tevékenységet jelent, melynek során a bíróság a felmerült bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, szükség esetén

rögzíti a mérlegelés körében irányadónak vett körülményeket (Pp. 106. § /1/ bekezdés, Pp. 121. § /1/ bekezdés). A bizonyítás eredményének mérlegelése akkor helyes, ha az okszerű, logikus, ellentmondásmentes és nem tartalmaz iratellenes megállapításokat. Az alperesi fellebbezés részben azért vitatta az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, mert az a szakértői vélemények nem megfelelő mérlegelésén és ezzel összefüggésben további, az alperes által szükségesnek ítélt bizonyítás lefolytatása iránti kérelem elutasításán alapult, részben pedig az alperesi álláspont szerint iratellenes megállapításokat tartalmaz. A másodfokú bíróság álláspontja szerint iratellenesség a tényállásban nincsen, ugyanis az elsőfokú bíróság nem a szállítási útvonalról tett megállapítást, hanem arról, hogy a járművek esetenként milyen távolságra haladhattak el a felperesi tanyától, ezt pedig a perben felmerült adatok, szakértői vélemények és tanúvallomások, valamint a bánya elhelyezkedését mutató földhivatali térkép is egyértelműen alátámasztotta. Tény, hogy az alperes szállítójárművei a felperesi tanyához nagyon közel haladtak el, így nincs döntő relevanciája annak a kérdésnek, hogy egyébként út, vagy kijelölt szállítási útvonal ettől eltérő helyen volt vagy lenne megállapítható. A jogvita elbírálása szempontjából ugyanis nem a kijelölt útvonalnak, vagy útnak volt relevanciája, hanem annak a kérdésnek, hogy a járművek a tanyához képest milyen távolságra haladtak el, etekintetben pedig a per adataival egyértelműen alátámasztott ténymegállapítást tartalmaz az elsőfokú ítélet. Téves az az alperesi fellebbezési hivatkozás is, hogy az elsőfokú bíróság a kitermelt homokmennyiséget iratellenesen állapította meg. Az elsőfokú ítélet nem a ténylegesen kitermelt homokmennyiséget állapította meg, hanem az alperes és a **cég-1** közötti szerződéses megállapodásban foglalt mennyiséget rögzítette, mint alperesi kötelezettséget (2.P.20.889/2005/3/A/2.), ugyanakkor e körben is kimondható, hogy a felperesi kártérítési igény tekintetében nem a ténylegesen kitermelt homok mennyiségének, hanem az alperesi munkavégzés volumenének van csupán relevanciája. Azt pedig, hogy voltak időszakok, amikor éjjel is történtek szállítások, a per adatai, a tanúvallomások egyértelműen alátámasztották, és a szakértők számításokkal igazolták, hogy a szerződés teljesítéséhez szükséges tevékenység ellátása milyen időintervallum és napi mennyiség figyelembevételével történhetett meg.

A tényállás kisebb mértékű pontosítására nem az alperes által hivatkozott iratellenesség, hanem egyéb téves megállapítások tétele miatt került sor. Az elsőfokú bíróság a perbeli tanyásingatlan forgalmi értékének megállapítására szakértőt rendelt ki. A szakértői vélemény (2.P.20.889/2005/20.) egyértelműen 4.000.000-4.500.000 Ft-ban határozta meg a perbeli ingatlan károsodást megelőző forgalmi értékét,

- 8 -

ugyanakkor az elsőfokú ítélet tényállási részében 4.000.000-5.500.000 Ft-os érték megállapítás található. Ez nyilvánvalóan csak elírás, ugyanis a középérték számításánál az elsőfokú bíróság is 4.250.000 Ft-os értékkel számolt. Ezen túlmenően ugyancsak elírásból adódó megállapítás az is, hogy a tanyásingatlan maradványértéke 360.000 Ft. Az ingatlanforgalmi szakértő szakértői vélemény kiegészítésében (13.P.20.292/2008/13.) egyértelműen 350.000 Ft-ban jelölte meg a perbeli ingatlan maradványértékét. Az elsőfokú bíróság által elvégzett középértékből történő leszámítással csak ezen összeg figyelembevételével - nem pedig a tényállásban rögzített 360.000 Ft levonásával - juthatunk az elsőfokú bíróság által megítélt vagyoni kártérítés összegszerűségére. Mindebből következően a másodfokú bíróság pontosította ugyan az elsőfokú bíróság által

megállapított tényállást, de erre nem az alperes által hivatkozott iratellenesség miatt került sor.

Megállapítható továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a tényállás megállapításakor kellő súllyal értékelte a perben felmerült szakmai kérdések helyes megítélésére a szakértői véleményeket. A szakértői vélemények közötti nyilvánvaló ellentmondások miatt valamennyi szakvélemény megállapítását a tényállás alapjául figyelembe venni nem lehetett, és az elsőfokú bíróság helyesen döntött, amikor testületi felülvélemény beszerzéséről intézkedett. A másodfokú bíróság osztja az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontját, hogy a testületi felülvélemény kellő szakmai indokát adja annak, hogy a perben mely szakvélemények milyen megállapításai szolgálhatnak a tényállás alapjául, és mely szakvélemények tartalmazzak vitatható megállapításokat. Ilyen körülmények között az elsőfokú bíróság helyesen mérlegelt, amikor a tényállás alapjául a testületi felülvéleményt fogadta el. Az ítélet tábla mindenben osztja az elsőfokú bíróság által kifejtett álláspontot a perben felmerült szakvélemények értékelésével, valamint a felülvélemény beszerzését követően az alperes megrendelésére készített magánszakértői vélemény értékelésével kapcsolatosan is, ezért ezen álláspontot megismételni nem kívánja, visszautal az elsőfokú ítélet e körben kifejtett mindenben helyes indokaira.

A perben több szakértői vélemény került felhasználásra, a szakértők pedig valamennyi olyan, perben lényeges kérdés tekintetében állást foglaltak, ami a jogvita elbírálása szempontjából nélkülözhetetlen. A másodfokú bíróság álláspontja szerint további bizonyítást, újabb szakmai kérdések felvetését és más szakértőkkel történő megvizsgálását a jogvita érdemi elbírálása nem indokolja, ezért helyesen döntött az elsőfokú bíróság amikor az alperesi további szakértői bizonyítás lefolytatására irányuló bizonyítási kérelemnek nem adott helyt. Ilyen indokok alapján további bizonyítás lefolytatására a másodfokú eljárásban sem kerülhet sor, és a szükségtelennek ítélt további bizonyítás miatt nyilvánvalóan nem kerülhet sor az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére sem.

A fenti pontosítás mellett az elsőfokú bíróság helyes és megalapozott tényállást állapított meg, az abból levont jogi következtetései is döntő részben helytállóak. Az alperes fokozott veszéllyel járó tevékenységet (1993. évi XLVIII. törvény) folytatott a bányászati tevékenység végzésekor, így a Ptk. 345. § /1/ bekezdésére tekintettel mentesülésére csak akkor kerülhetett volna sor, ha bizonyítja, hogy a károsodást a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül eső, elháríthatatlan ok idézte elő.

Pf.III.20.260/2009/5. szám

Ilyet az alperes bizonyítani nem tudott, és nem alkalmazható a Ptk. 345. §-ának /2/ bekezdése sem, ugyanis a perben nem vált bizonyítottá az az alperesi állítás, hogy a károsodás oka az ingatlan felperesi karbantartási kötelezettség körébe eső elmulasztásából származott volna. Egyértelmű szakértői megállapítások szerint habár voltak az ingatlan életkorából és az építési módjából szükségképpen adódó repedések, ezek azonban még hosszú éveken keresztül nem lehetetlenítették volna az ingatlan rendeltetésszerű használatát. Annak, hogy az épület lakhatatlanná vált, egyértelműen az alperesi tevékenység az oka, hiszen a talajszerkezet megváltozásával, rezgések

kialakulásával, az alperesi munkavégzés volumenével az alperes tevékenysége járult hozzá a meglévő - és lakhatást egyébként nem kizáró - repedések elmélyüléséhez, és az ingatlanon újabb repedések megjelenéséhez. A károsodás folyamatában így adekvát kauzális kapcsolat csupán az alperesi tevékenység és a kár bekövetkezése között mutatható ki, ezért az alperes által hivatkozott indokok alapján kármegosztás alkalmazásának sincs helye.

A fentiek alapján az alperes a felpereseket ért teljes kár bekövetkezéséért kártérítési felelősséggel tartozik (Ptk. 355. § /1/ bekezdés). Az elsőfokú bíróság a vagyoni kár meghatározása tekintetében igazságügyi ingatlanforgalmi szakértőt rendelt ki. A szakértői vélemény kiegészítése éppen azért vált szükségessé, hogy a károsodás bekövetkezése utáni maradványérték tisztázható legyen. A maradványértéket a szakértő 350.000 Ft-ban határozta meg, amely érték levonása az ingatlan középarányos forgalmi értékének figyelembevételével megtörtént, így alaptalan az a fellebbezési hivatkozás, hogy a maradványértéket az elsőfokú bíróság az ítélet meghozatalakor figyelmen kívül hagyta volna.

A nem vagyoni kártérítési igénnyel összefüggésben alapvetően téves a fellebbezés azon hivatkozása, hogy ha a felperesek a bányászati tevékenységhez hozzájárultak, úgy nincsen keresetőségi joguk nem vagyoni kártérítési igény előterjesztésére. Bár a per adataiból nem lehet semmiféle felperesi hozzájárulásra következtetéseket levonni, ha lenne is ilyen, ez sem okozná a felperesi igényérvényesítés kizártságát. A keresetőségi jog igényérvényesítési jogosultságot jelent, amely azt határozza meg, hogy a perbeli alanyi jog a konkrét felperest az adott tényállás alapján a konkrét alperessel szemben megilleti-e vagy sem (BDT 2003/758. számú eseti döntés). A keresetőségi jog azaz, hogy a keresettel fellépő felperes jogosult-e a perbeli igény érvényesítésére, alapvetően anyagi jogi kérdés, amely a fél és a per tárgya közötti anyagi jogi kapcsolatra a félnek a vitában való anyagi jogi érdekeltiségére vonatkozik, így azt - alkotmányos keretek között - valamiféle hozzájárulás, jognyilatkozat adása semmiképpen sem negligálhatja. Arról a bíróságnak érdemben, keresettel kell döntenie, hogy a felperesek által érvényesített igény megalapozott-e, azonban a keresetőségi jog hiánya - tényállástól függően - nem az alperesi fellebbezésben hivatkozott beleegyezés megadása esetén állapítható meg. Önmagában ugyanis, ha a felperesek a bányászati tevékenység gyakorlásához adtak is hozzájárulást, ez nem mentesíti az alperest azon kötelezettsége teljesítése alól, hogy az engedélyben rögzített tevékenysége folytatásával okozati összefüggésben felmerült károkat a felperesek felé megtérítse.

- 10 -

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú ítélet nem terjeszkedett túl a kereseti kérelmen a nem vagyoni kártérítési igény megítélésékor. Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság és a felperesi fellebbezési ellenkérelem is arra, hogy a keresethez való kötöttség (Pp. 215. §) nem jelent egyben jogcímhez való kötöttséget is. A bíróságnak a kérelmet a jogvita alapjául szolgáló jogviszony tartalma alapján kell elbírálni (EBH 2006/1422. számú eseti döntés). A felek az ügy urai, ők jogosultak nyilatkozatok megtételére, és kérelmeik terjedelme dönti el a bíróság döntési jogosultságának terjedelmét. E körben a felek feladata az, hogy tényelőadásokat tegyenek, és erre alapítottan jelöljék meg perben érvényesített igényeiket. A bíróságnak a felek jognyilatkozataihoz való kötöttsége nem jelenti azt, hogy ha valamelyik fél a perbeli jogviszony jogi minősítését illetően tévesen

rossz jogcímet jelöl meg, azt a bíróság a határozata meghozatalánál ne minősíthesse a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően. Erre akkor kerülhet sor, ha a helyes minősítéshez valamennyi tény, bizonyíték, adat rendelkezésre áll, azokat a felek szolgáltatták, vagy a bizonyítás eredményeként megállapíthatók (EBH 2004/1143. számú eseti döntés). A perbeli esetben a felperesek valamennyi olyan tényelőadást a kereseti kérelmük alátámasztásaként megtettek, amelyeket az elsőfokú bíróság ítéletében a nem vagyoni kártérítési igény alapjául figyelembe vett. Így a felperesek csak olyan tényelőadásán alapszik az elsőfokú ítélet, amelyek tekintetében a jogsérelmek előadását a felperesi nyilatkozatok is tartalmazzák. A felperesek gyakorlatilag az egészséghöz és az egészséges környezethez való alapjoguk sérelmére alapították a nem vagyoni kártérítési követelésüket. Az elsőfokú bíróság a sérült személyiségi jogok körét más csoportosításban, más szóhasználattal élve említette ugyan, de valójában ugyanazon tényelőadásokra alapítottan értékelte, amelyet a felperesek nyilatkozatai egyértelműen tartalmaznak. Így helytálló az a fellebbezési ellenkérelemben kifejtett hivatkozás is, hogy az elsőfokú bíróság csak „átnevezte” ezeket a felperesi igényeket, valójában azonban a felperesi előterjesztés, tényelőadás alapján döntött a nem vagyoni kárigényekről. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az irányadónak tekinthető bírói jogértelmezési gyakorlat a magánlakáshoz és a családhoz való jog fogalomkörén mást ért, mint amit az elsőfokú bíróság ítéletében a felpereseket ért joghátrányok vonatkozásában értékelt, és a személyiségi jogsértések közül az elsőfokú bíróság által külön nevesített pihenéshez való jog beletartozik a tág értelemben vett egészséges élethez, egészséges környezethez való alapjog fogalmi körébe. Az alperes azzal, hogy folyamatos zaj és porhatásnak tette ki a felpereseket, akadályozta őket az egészséges élethez és egészséges környezethez való alapjoguk megfelelő gyakorlásában, és nyilvánvaló, hogy e hatások az I., III. és IV. rendű felperesek tekintetében a korábban meglévő pszichés betegségek tüneteinek átmeneti erősödéséhez is vezettek. A felpereseket ért immateriális hátrányok kiküszöbölésére a nem vagyoni kártérítés szolgál, melynek mértékét az elsőfokú bíróság helyesen határozta meg, annak összegszerűsége leszállítására az alperesi fellebbezésben hivatkozott indokok alapján nem kerülhet sor.

A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § /2/ bekezdése alapján - a tényállás kisebb pontosítása és részben eltérő indokolás mellett - helybenhagyta. Az alperes a másodfokú eljárás során teljes egészében

- 11 -

Pf.III.20.260/2009/5. szám

pervesztes lett, ezért a Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján perköltség megfizetésére köteles, melynek összege áll a felperesek jogi képviselőjével kapcsolatosan felmerült és az ítélőtábla által a 32/2003. (VIII. 22.) IM számú rendelet 3. § /2/ bekezdés a./ pontja /4/, /5/ és /6/ bekezdése alapján, a fellebbezési pertárgyértékekre, valamint a felperesi jogi képviselő által a másodfokú eljárásban kifejtett munkára is tekintettel - az alanyi ÁFA mentessége folytán nettó összegben - megállapított ügyvédi munkadíjból. Az ítélőtábla észlelte, hogy az alperes fellebbezésére 318.000 Ft összegű fellebbezési eljárási illetéket rótt le. Miután az elsőfokú ítélet meghozatalára megismételt eljárásban került sor, melynek oka a Pp. 252. § /2/ bekezdése volt, így az 1990. évi XCIII. törvény 51. § /1/ bekezdése alapján az alperesnek - a korábban általa lerótt 273.000 Ft illetékre tekintettel ezen összeg

erejéig - ismételt illeték lerovási kötelezettsége nem keletkezett. Ezért a másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes milyen mértékű szükségtelenül lerótt fellebbezési eljárási illeték visszatérítésére jogosult.

Szeged, 2009. szeptember 21. napján

Dr. Kissné dr. Koch Ágnes sk.
a tanács elnöke

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin sk.
előadó bíró

Dr. Kasza Ferenc sk.
táblabíró